

Výroční zpráva Centra mediévistických studií AV ČR a UK při FLÚ AV ČR, v. v. i., v Praze za rok 2011

I. Základní informace o pracovišti v roce 2011

1. Personální stav

Činnost CMS zajišťovalo v roce 2011 19 pracovníků v rámci přepočtených 15,25 úvazku. Ředitelem CMS byl prof. PhDr. Petr Sommer, DSc., zástupcem ředitele prof. PhDr. František Šmahel, DrSc. Jako odborní pracovníci v CMS působili na částečné nebo celé úvazky: Mgr. Pavlína Cermanová, Ph.D.; PhDr. Eva Doležalová, Ph.D.; doc. Mgr. Lucie Doležalová, Ph.D., M.A.; Mgr. Dušan Foltýn; prof. PhDr. Jan Klápště, CSc.; Mgr. Jan Kremer; Mgr. Pavlína Mašková; PhDr. Jiří Militký, Ph.D.; PhDr. Martin Musílek; Mgr. Martin Nodl, Ph.D.; Mgr. Robert Novotný, Ph.D.; Mgr. Jiří Petrášek; Mgr. Pavel Soukup, Ph.D.; Mgr. Jaroslav Svátek; PhDr. Jana Zachová, CSc.; prof. PhDr. Josef Žemlička, DrSc., a Mgr. Václav Žůrek. V různých obdobích roku 2011 s CMS externě spolupracovali Mgr. Hana Chorvátová, prof. PhDr. Jiří Kuthan, DrSc., doc. PhDr. Martin Nejedlý, Dr., Dr. Pavlína Rychterová a Dr. Gabriel Silagi. Jako studentské vědecké síly vypomáhali Bc. Vojtěch Bažant a Martin Šorm. Funkci sekretářky nadále vykonávala paní Jana Semelová.

2. Finanční zajištění činnosti CMS

Rozpočet CMS byl i v roce 2011 z většiny tvořen fakultativními prostředky, zejména díky projektům NAKI (MK ČR) a Reforma a kompaktáta (AV ČR). Centrum základního výzkumu (MŠMT) bylo v druhém a posledním roce své prolongace financováno v redukované výši. Institucionální rozpočet v rámci AV ČR zůstal zachován na úrovni předchozího roku 2010. Druhý zřizovatel CMS, Univerzita Karlova a její Filozofická fakulta, podpořil v roce 2011 činnost CMS částkou 500 tisíc Kč na podporu doktorandského studia. V dubnu 2011 začalo řešení startovacího grantu European Research Council The Origins of Vernacular Mode (řešitelka Pavlína Rychterová, hlavní příjemce Institut für Mittelalterforschung der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, spolupříjemce CMS). V průběhu roku GA ČR dodatečně přijala k financování projekt k dějinám Židů v českých zemích (hlavní nositel HÚ AV ČR). Koncem roku 2011 udělila GA ČR Centru mediévistických studií ve spojení s ÚJČ AV ČR a KTF UK v rámci programu podpory projektů excelence v základním výzkumu projekt Kulturní kódy a jejich proměny v husitském období (hlavní řešitel F. Šmahel, koordinátoři R. Novotný a P. Soukup). Rokem 2011 skončilo řešení projektů CZV Křesťanství a česká společnost ve středověku (hlavní řešitel P. Sommer) a Reforma a kompaktáta (hlavní řešitel F. Šmahel, koordinátor R. Novotný) i grantů Rituály, ceremonie a festivity (GA AV ČR, řešitelé F. Šmahel, M. Nodl a V. Žůrek) a Protihusitská polemika (GA ČR, řešitel P. Soukup). Zahájeny byly nové projekty Kultura a umění benediktinského řádu ve střední Evropě 800-1300 (MK ČR v rámci NAKI, hlavní nositel Národní galerie, za CMS P. Sommer, J. Žemlička, P. Mašková, D. Foltýn, J. Kremer) a Soužití křesťanského a židovského obyvatelstva ve středověkých Čechách (GA ČR, hlavní nositel HÚ AV ČR, za CMS Martin Musílek).

3. Ocenění pracovníků CMS

Prof. František Šmahel byl vyznamenán cenou Společnosti pro vědy a umění (Award of the Czechoslovak Society of Arts and Sciences).

II. Vědecká činnost CMS

1. Vědecké projekty

Křesťanství a česká společnost ve středověku: normy a skutečnost (evropské souvislosti českého tématu), centrum základního výzkumu LC 521, podporované MŠMT ČR. Projekt, který byl po sedm let hlavní součástí programu CMS a pro jehož řešení se CMS spojilo s Ústavem dějin křesťanského umění KTF UK v Praze, se rokem 2011 uzavřel.

Nejdůležitější výstupy v roce 2011:

- Pavel Soukup, *Reformní kazatelství a Jakoubek ze Stříbra*, Praha: Filosofia 2011, 438 s., ISBN 978-80-7007-359-9
- Eva Doležalová – Petr Meduna (eds.), *Co můj kostel dnes má, nemůže kníže odnít*. Praha: NLN 2011, 275 s., ISBN 978-80-7422-081-4
- Robert Novotný, Petr Šámal a kol., *Zrození mýtu. Dva životy husitské epochy. K počtě Petra Čorneje*, Praha – Litomyšl: Paseka 2011, 504 s., ISBN 978-80-7432-099-6
- Petr Sommer – Martin Stecker, *Kostely na Sedlčansku*. Sedlčany: Městské muzeum Sedlčany 2011, 159 s., ISBN: 978-80-903679-6-8

V rámci výzkumného centra „Křesťanství a česká společnost“ byly v roce 2011 řešeny tyto dílčí projekty:

- *Numismatický sborník* (J. Militký). Pod záštitou CMS pokračovala koordinovaná prezentace výsledků numismatického výzkumu. V roce 2011 vyšel Numismatický sborník 25 (2010), editoři J. Militký a P. Sommer.
- *Sbírka pramenů k náboženským dějinám* (P. Soukup, P. Cermanová). Na půdě Historického ústavu AV ČR byl k vydání připraven svazek 3, *Siet viery Petra Chelčického* (editor Jaroslav Boubín). Ve spolupráci s CMS pokračovaly práce na svazku *Výklady nedělních epištol Jakoubka ze Stříbra* (editor Ota Halama).

Kultura a umění benediktinského řádu ve střední Evropě 800-1300, projekt NAKI podporovaný Ministerstvem kultury ČR (P. Sommer, J. Žemlička, P. Mašková, D. Foltýn, J. Kremer).

V roce 2011 probíhala příprava libreta a scénáře, na katalogu výstavy a doprovodné monografii. Přípravné práce byla zahájeny na informační databázi a dvou digitálních mapách, které budou jedním z výstupů projektu. Ve dnech 21.-23. 6. se v CMS odehrálo mezinárodní pracovní jednání širokého pléna zúčastněných institucí s cílem koordinovat spolupráci se zahraničními partnery. Doplňující jednání proběhlo ve dnech 21.-23. září na společném zasedání řešitelů CMS Praha a CMS Bergen, které se zabývalo dílčím vstupem norského pracoviště do řešení projektu a skončilo pozitivní dohodou. Obě tato jednání jsou propojena se zasedáním české pracovní skupiny organizované pražským CMS a uskutečněné drážďanským týmem Forschungsstelle für vergleichende Ordensgeschichte (Technische Universität) prof. Gerta Melvilla již v září r. 2010, jehož výsledkem je spolupráce na tématu s publikační platformou mezinárodního periodika *Vita monastica*. Stejně významné je navázání spolupráce na projektu s Romanikzentrum v Merseburgu (prof. Wolfgang Schenkluhn) a s Geisteswissenschaftliches Zentrum Geschichte und Kultur Ostmitteleuropas an der Universität Leipzig.

Reforma a kompaktáta: nové konfigurace světské a církevní moci v epoše basilejského koncilu, projekt M300090903 v rámci Programu interní podpory projektů mezinárodní spolupráce AV ČR (hlavní řešitel: F. Šmahel, koordinátor: R. Novotný). Zahraničním partnerem byl prof. Thomas Prügl a Institut für Kirchengeschichte der Katholisch-Theologischen Fakultät der Universität Wien.

V rámci projektu proběhly tři vědecké konference. V součinnosti s projektem „Protihusitská polemika“ se uskutečnila konference *Situating Religious Controversy* (viz níže). Ve dnech 1.-3. 12. proběhla v Praze konference „Kommunikation im Krieg im späten Mittelalter“, pořádaná ve spolupráci s Institut für Mittelalterforschung der Österreichischen Akademie der Wissenschaften ve Vídni. Zúčastnilo se jí 46 účastníků, z toho 34 zahraničních (Rakousko, Německo, Švýcarsko, Slovensko, Maďarsko a Itálie). Ve dnech 9.-10. 12. byl zahraničním partnerem ve Vídni uspořádán workshop „Ecclesia primitiva – Ecclesia moderna. Theology and Social Reality in the Hussite Controversy“.

Nejdůležitější výstupy v roce 2011:

- František Šmahel, *Basilejská kompaktáta*, Praha: NLN 2011, 182 s., ISBN 978-80-7422-155-2
- Petr Čornej, *Světla a stíny husitství. Události – osobnosti – texty – tradice*. Praha: NLN 2011, 481 s., ISBN 978-80-7422-084-5

V rámci projektu „Reforma a kompaktáta“ byly v roce 2011 řešeny tyto dílčí projekty:

- *Czech Medieval Sources online* (R. Novotný, J. Petrášek). Během roku 2011 pokračovaly práce na internetovém portálu. Podařilo se zpřístupnit dalších 85 svazků, celkový počet pramenných edic přístupných zdarma na internetu dosáhl koncem roku 2011 počtu 362.

Rituály, ceremonie a festivity ve střední Evropě 14. a 15. století, grantový projekt IAA800090901 Grantové agentury Akademie věd ČR (F. Šmahel, M. Nodl, V. Žůrek)

Hlavním cílem projektu bylo zmapovat rituály, rituální jednání a ceremonie v prostředí Českého království ve 14. a 15. století. V rámci grantového projektu byla v roce 2011 vydána jedna odborná kniha (kolektivní monografie) a do tisku byly připraveny dvě další kolektivní monografie (*Slavnosti, ceremonie a rituály v pozdním středověku*, edd. Martin Nodl, František Šmahel; *Manželství v pozdním středověku: rituály a obyčeje*, edd. Paweł Kras, Martin Nodl, *Colloquia mediaevalia Pragensia* 14).

Nejdůležitější výstupy v roce 2011:

- Martin Nodl – Andrej Pleszczyński (eds.), *Moc a její symbolika ve středověku* (= *Colloquia mediaevalia Pragensia* 13), Praha: Filosofia 2011, 176 stran, ISBN 978-80-7007-351-3

Lucemburkové, publikační projekt ve spolupráci s Nakladatelstvím Lidové noviny. Po úspěchu knihy Přemyslovci začala příprava návazné publikace věnované působení lucemburské dynastie v zemích České koruny. Hlavními redaktory jsou L. Bobková a F. Šmahel, výkonnými redaktory P. Mašková a R. Novotný.

Magistri Iohannis Hus Opera omnia (G. Silagi), ediční projekt. Při CMS působí akademická Komise pro vydávání spisů M. Jana Husa. Sekretář Komise G. Silagi zprostředkovává spolupráci s nakladatelstvím Brepols, které vydává řadu v rámci své série *Corpus Christianorum* –

Continuatio mediaevalis. V roce 2011 byla připravena k tisku dvousvazková edice *Dicta de tempore Magistro Iohanni Hus attributa* (ed. Jana Zachová, MIHOO 26, CCCM 239), která je ve výrobě.

Protihusitská polemika a česká otázka v 15. století, grantový projekt 404/09/P605 Grantové agentury České republiky (P. Soukup).

V rámci projektu se ve dnech 26.-27. 5. 2011 v Praze uskutečnila konference „Situating Religious Controversy: Textual Transmission and Networks of Readership, 1378-1536“. Pro spolupořadatelství byl získán prof. Michael Van Dussen z McGill University v Montrealu. S referáty vystoupilo 12 účastníků, z toho 10 zahraničních (Velká Británie, USA, Kanada, Švýcarsko, Rakousko). V roce 2011 byly publikovány tři studie, výsledky projektu byly dále prezentovány ve dvou zahraničních přednáškách. Databáze protihusitských traktátů na adrese www.antihus.eu v současnosti obsahuje záznamy o 230 dílech vzniklých do roku 1437.

2. Uspořádané konference

- *Situating Religious Controversy: Textual Transmission and Networks of Readership, 1378-1536*, Praha 26.-27. 5. (P. Soukup)
- Workshop projektu Benediktini, Praha 21.-23. 6. (P. Sommer)
- *The 4th Prophetic Workshop: Die Apokalypse – Funktionen und symbolische Repräsentationen eines Begriffs*, Vídeň 28.-29. 6. (P. Cermanová, spolupořadatelství CMS)
- *Medieval clergy in rulers' courts*, Praha 22.-23. 9. (P. Sommer, E. Doležalová)
- *Obscuritas in the Middle Ages*, Praha 6.-8. 10. (L. Doležalová, spolupořadatelství CMS)
- *Kommunikation im Krieg im späten Mittelalter*, Praha 1.-3. 12. (R. Novotný)
- *Ecclesia primitiva – Ecclesia moderna. Theology and Social Reality in the Hussite Controversy*, Vídeň 9.-10. 12. (T. Prügl, P. Cermanová, spolupořadatelství CMS)

3. Zvané přednášky a příspěvky pracovníků CMS na vědeckých konferencích

- P. Cermanová, *4th Prophetic Workshop*, Vídeň 28.-29. 6.
- P. Cermanová, *Obscuritas in the Middle Ages*, Praha 6.-8. 10.
- P. Cermanová, *Völker der Endzeit*, Frankfurt am Main 23.-25. 10.
- P. Cermanová, *Ecclesia primitiva – Ecclesia moderna*, Vídeň 9.-10. 12.
- E. Doležalová, *Prosopographisch arbeiten*, Giessen 5. 5.
- L. Doležalová, *Wissenspalaste: Raume des Wissens in der Vormoderne*, Chemnitz 22.-24. 9.
- L. Doležalová, *Obscuritas in the Middle Ages*, Praha 6.-8. 10.
- M. Musílek, *International Medieval Congress*, Leeds 11.-14. 7.
- M. Musílek, *Města ve středověku a raném novověku jako badatelské téma*, Praha 11.-12. 10.
- M. Nodl, *IV Kongres Mediewistów Polskich*, Poznań 19.-21. 9.
- M. Nodl, *Historia naturalna jedzenia. Między antykiem a XIX wiekiem*, Gdańsk 3.-4. 11.
- M. Nodl, *Warsztaty sermonistyczne: Kaznodziejstwo średniowieczne*, Varšava 18.-20. 11.
- R. Novotný, *Adel, Burg und Herrschaft an der Grenze*, Freistadt 26.-28. 5.
- R. Novotný, *Ansitz – Freihaus – Corte franca*, Brixen 7.-10. 9.
- R. Novotný, *Kommunikation im Krieg im späten Mittelalter*, Praha 1.-3. 12.
- P. Soukup, *Přednáška k 100. výročí spolu Domov/Heimat*, Basilej 13. 4.
- P. Soukup, *Situating Religious Controversy*, Praha 27.-28. 5.
- P. Soukup, *Das Konstanzer Konzil als europäisches Ereignis*, Reichenau 27.-30. 9.
- P. Soukup, *L'Europe centrale, aspects religieux et culturels*, seminář ENS Paris, 4. 11. 2011

- P. Soukup, Kommunikation im Krieg im späten Mittelalter, Praha 1.-3. 12.
 P. Soukup, Ecclesia primitiva – Ecclesia moderna, Vídeň 9.-10. 12.
 J. Svátek, La liturgie en Bohême et en Moravie, acquis et problèmes, Praha 23. 5.
 J. Svátek, Kommunikation im Krieg im späten Mittelalter, Praha 1.-3. 12.
 F. Šmahel, Musée international de la Réforme, Ženeva 17. 5.
 F. Šmahel, Akademischer Festakt und Ausstellungseröffnung, Lipsko 25. 11.
 J. Žemlička, Stadt und Raum, Sibiu 8.-10. 9.
 J. Žemlička, Rathäuser als multifunktionale Räume der Repräsentation, Vídeň 12.-14. 10.
 V. Žůrek, La liturgie en Bohême et en Moravie, acquis et problèmes, Praha 23. 5.

III. Zahranční spolupráce

1. Účast CMS na mezinárodních projektech

- *Ruralia (The Jean-Marie Pesez conferences on medieval rural archaeology)*, evropská skupina pro výzkum středověké vesnice (J. Klápště, P. Sommer).

Vydána byla publikace Processing, Storage, Distribution of Food. Food in the Medieval Rural Environment (= Ruralia VII), ed. Jan Klápště, Petr Sommer, Turnhout: Brepols 2011, 434 s., ISBN 978-2-503-53661-3. V roce 2011 rovněž vyšla kniha Jan Klápště The Czech Lands in Medieval Transformation (= East Central and Eastern Europe in the Middle Ages 17), Leiden: Brill 2011.

- *Prameny ke středověkým židovským dějinám v Čechách a na Moravě* (E. Doležalová, M. Musílek). V rámci mezinárodní spolupráce, na níž se z české strany vedle CMS podílí také Historický ústav AV ČR, v.v.i., začalo řešení projektu GA ČR P405/11/1982 „Soužití křesťanského a židovského obyvatelstva ve středověkých Čechách“. Řešitelé projektu se zároveň podílejí na projektu „Corpus der Quellen zur mittelalterlichen Geschichte der Juden im Reichsgebiet“ koordinovaného Arye Maimon-Institut für Geschichte der Juden (Universität Trier).

- *Reforma a kompaktáta* – viz část II/1.

2. Přednášky zahraničních vědců v CMS

V rámci nekonečného cyklu „Moderní metody a přístupy mediévistiky“ v roce 2011 přednášeli:

- Gert Melville (Dresden), Memoria als institutionelles Fundament des klösterlichen Lebens im Mittelalter, 4. 3. 2011
- Ján Steinhübel (Bratislava), Prečo práve raný stredovek? Malý pokus o teóriu dejín, 18. 3. 2011
- Werner Paravicini (Kiel), Burgundische Narren: Le Glorieux und Le Philosophe am Hofe Karls des Kühnen, 13. 5. 2011

3. Dvoustranné meziústavní smlouvy o vědecké spolupráci

- Arye Maimon-Institut für Geschichte der Juden, Universität Trier
- Reiss-Engelhorn-Museen Mannheim
- Centre for Medieval Studies at the University of Bergen

- Akademia Świętokrzyska im. Jana Kochanowskiego w Kielcach
- Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II
- Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla, Warszawa
- Interdisziplinäres Zentrum für Mittelalterstudien der Universität Salzburg
- Centrum pre štúdium kresťanstva v Banskej Bystrici

IV. Vědecká výchova v rámci doktorského studia

1. Setkání doktorandů a Letní škola mediivistických studií

Devatenácté setkání doktorandů proběhlo 1. 3. 2011 v Akademickém konferenčním centru. Ve dnech 2.-4. 9. 2011 se v Sázavě konal 7. ročník Letní školy mediivistických studií. Úvodní přednášky se ujal dr. Vladimír Vavřínek, následoval tematický blok „Láska ve středověku“ a po něm blok paralelních seminářů, tradičně pak nedělní „Otevřená scéna“ s příspěvky doktorandů. Zúčastnilo se kolem 60 mladých mediivistů.

2. Semináře, kursy, konzultace

Po celý rok probíhaly konzultace pro diplomanty a doktorandy, na nichž se podíleli všichni zaměstnanci CMS. Seminář pro doktorandy-mediivisty různých oborů zaměřený na četbu středověkých latinských historických pramenů vedla dr. Jana Zachová. Zásadou doc. Martina Nejedlého pokračovala spolupráce s CeFReS a s Česko-francouzským seminářem na FF UK, v jehož rámci přednášeli někteří zahraniční hosté CMS. Pokračoval také « jour fixe », spontánní seminář doktorandů a postdoktorandů, zaměřený na diskusi a badatelské reportáže. V roce 2011 proběhla setkání nad následujícími tématy: Počátkové české prózy (J. Sichálek, 20. 1.), Erfurtská odpověď na táborské manifesty z let 1430 a 1431 (J. Petrášek, 17. 2.), „...znamenající časy nynější válečné a búrřivé, v nichžto člověk životem ani statkem bezpečen není“. Konfiskace majetků na Starém Městě pražském během husitské revoluce (M. Musílek, 17. 3.), Pogrom v Praze v době první křížové výpravy (J. Knap, 21. 4.), Cykložůřfix: Kunětická hora, Pardubice, Mrdice, Kostelec u Heřmanova Městce (M. Musílek, 20.-21. 5.), Mrtví mezi živými. Oltářní fundace v předhusitské Kutné Hoře (V. Vaněk, 15. 9.), Od ideálu k zatracení. „Láska“ mezi muži ve středověkých pramenech (J. Zelenka, 20. 10.), Ještě jednou – a ani to možná ne naposledy – Jarloch (J. Kremer, 24. 11.), Obscurum per obscurius aneb konec světa v tavícím tyglíku (P. Cermanová, 15. 12.).

V. Nejvýznamnější popularizační aktivity

- Redakční činnost v edičních řadách nakladatelství Argo Historické myšlení, Každodenní život, Ecce homo, Dějiny Evropy a Memoria medii aevi (M. Nodl)
- Příprava tematického čísla časopisu Dějiny a současnost „Ze Svaté země do srdce Evropy. Proměny křížových výprav ve středověku“ (R. Novotný)
- Hic sunt (domini) canes. Spolupořádání přednáškového cyklu pro veřejnost (D. Foltýn)
- Vystoupení v pořadech ČT a ČRo (P. Sommer, M. Nodl, E. Doležalová, P. Soukup ad.)
- Publikace v denících, kulturních a popularizačních časopisech
- Prezentace CMS v síti Facebook, zveřejňování informací o publikační a přednáškové aktivitě na poli mediivistiky (J. Kremer)

VI. Publikace vydávané Centrem medievistických studií

Časopis Studia mediaevalia Bohemica (ISSN 1804-0977): V roce 2011 došlo ke změně v redakci. Jako šéfredaktoři nyní působí F. Šmahel a R. Novotný, jako redaktor V. Žůrek. Redakční rada se sešla 13. 10. 2011. Dosud vyšly dva kompletní ročníky (2009-2010).

Numismatický sborník (redaktoři J. Militký a P. Sommer). V roce 2011 vyšel Numismatický sborník 25 (2010), 200 s., ISBN 978-80-7007-367-4.

CMS a jeho pracovníci dále vydali tyto monografie, edice a sborníky:

- Jan Klápště, *The Czech Lands in Medieval Transformation (= East Central and Eastern Europe in the Middle Ages 17)*, Leiden: Brill 2011, 640 s., ISBN 978-90-04-20347-1
- František Šmahel, *Basilejská kompaktáta*, Praha: NLN 2011, 182 s., ISBN 978-80-7422-155-2
- Pavel Soukup, *Reformní kazatelství a Jakoubek ze Stříbra*, Praha: Filosofia 2011, 438 s., ISBN 978-80-7007-359-9
- Petr Sommer – Martin Stecker, *Kostely na Sedlčansku. Sedlčany: Městské muzeum Sedlčany 2011, 159 s., ISBN: 978-80-903679-6-8*
- Martin Nodl – Andrej Pleszczyński (eds.), *Moc a její symbolika ve středověku (= Colloquia mediaevalia Pragensia 13)*, Praha: Filosofia 2011, 176 stran, ISBN 978-80-7007-351-3
- Eva Doležalová – Petr Meduna (eds.), *Co můj kostel dnes má, nemůže kníže odnítí*. Praha: NLN 2011, 275 s., ISBN 978-80-7422-081-4
- Robert Novotný, Petr Šámal a kol., *Zrození mýtu. Dva životy husitské epochy. K poctě Petra Čorneje*, Praha – Litomyšl: Paseka 2011, 504 s., ISBN 978-80-7432-099-6
- Magdalena Moravová (ed.), *Ráj, peklo a očištec ve středověkých viděních*, přeložili J. Engelbrechtová, J. Förster, E. Hladká-Kučerňáková, M. Moravová a J. Zachová, předmluva P. Cermanová a M. Nodl, Praha: Argo, 283 s., ISBN 978-80-257-0534-8

VII. Vědecká rada CMS a členové/Fellows CMS

Vědecká rada CMS působila v tomto složení: prof. PhDr. Ivan Hlaváček, CSc. (předseda), prof. PhDr. Marie Bláhová, DrSc., doc. PhDr. Vilém Herold, CSc., doc. PhDr. Petr Charvát, DrSc., prof. PhDr. Jan Klápště, CSc., doc. PhDr. Pavel Kouřil, CSc., prof. PhDr. Jiří Kuthan, DrSc., prof. JUDr. Karel Malý, DrSc., prof. PhDr. Ing. Jan Royt, Ph.D., PhDr. Zuzana Silagiová, prof. PhDr. František Šmahel, DrSc., a prof. PhDr. Josef Žemlička, DrSc.

Na 36. zasedání dne 2. 3. 2011 byla novou členkou/Fellow CMS zvolena Lenka Blechová, Ph.D. V letech 2010-2011 se CMS dozvědělo o úmrtí tří svých členů, dr. Anežky Vidmanové, doc. Milana Mráze a dr. Miroslava Richtera. Na 36. zasedání přednášela Klára Benešová na téma „Královský sňatek? Ohlédnutí za výstavou“, na 37. zasedání dne 16. 11. 2011 Jiří Doležel na téma „Tišnovský tympanon. K počátkům, rozvoji a formám kultu svaté Alžběty Durynské ve středověku“.

VIII. Knihovna CMS

Knihovna obsahuje k dnešnímu dni celkem 6659 zaevidovaných položek. Za rok 2011 přibylo celkem 269 nových titulů (včetně darů a výměn). Z periodik přibylo v letošním roce 80 ks. Celková suma evidovaných periodik je 161 titulů v počtu 3061 položek.

Vzhledem k nedostatku skladovacího prostoru došlo v letošním roce ke zřízení skladu knihovny jak v suterénu hlavní budovy Filosofického ústavu, tak v externím depozitáři v Jenštejně, kde byly uloženy některé duplikáty, návštěvníky knihovny nevyužívané řady periodik a některá knižní a časopisecká produkce CMS. I nadále je knihovní fond průběžně doplňován jak nákupem nových publikací, tak doplňováním z antikvariátů (například odkup části pozůstalosti ing. arch. Živana Rubena nebo prof. Anny Skýbové). Díky finančním prostředkům z běžících grantových projektů se knihovně podařilo získat některé zajímavé akvizice, mezi které patří například kompletní řada *Germania Benedictina* či množství zahraničních medievistických titulů, vesměs v knihovnách České republiky nedostupných (zejména z nakladatelství Brepols). V příštím roce plánujeme nakoupit do volných prostor CMS ještě cca 10 nových regálů, které by alespoň na nějaký čas měly zajistit dostatek místa pro ukládání nových knižních přírůstků.

Knihovní rada FLU, jejímž členem je za CMS Martin Musílek, řešila na svých dvou letošních zasedáních zejména problematiku ve věci převodu dat Knihovny Kabinetu klasických studií do systému ALEPH. Knihovní rada se zároveň shodla na tom, že je velmi žádoucí, aby Knihovna FLÚ shromažďovala a zpřístupňovala veškeré publikace, jejichž autory (respektive spoluautory) jsou pracovníci ústavu. Jedinou možnou a vhodnou cestou, jak toho docílit, je požádat autory, aby exempláře svých publikací Knihovně FLÚ poskytli (pokud jim to dovolí okolnosti). Dále se rada zabývala faktickými možnostmi využívání EIZ (elektronické informační zdroje) ve FLÚ, zejména těch, které zprostředkovává Univerzita Karlova. Rada považuje za žádoucí, aby byli představitelé společných pracovišť FLÚ a UK (tzv. center) požádáni o prověření možností, jak v příslušných smlouvách o spolupráci zakotvit zpřístupňování EIZ spravovaných univerzitou i pro pracovníky FLÚ.

Sestavil Pavel Soukup.

Zprávu předkládá prof. PhDr. Petr Sommer, DSc., ředitel CMS.

V Praze dne 22. února 2012.

Zpráva byla projednána a přijata Vědeckou radou Centra medievistických studií na jejím zasedání dne 29. 2. 2012.

Příloha ke Zprávě o činnosti CMS za rok 2011: Individuální bibliografie

Pavlna CERMANOVÁ

- Gog a Magog: lid z konce světa a věků v husitství, Zrození mýtu: Dva životy husitské epochy, Praha 2011, s. 230-243
- Il profeta Elia e l'Anticristo nell'apocalittica boema fra XIV e XV secolo, in: Annali di Scienze Religiose N. S. 3, 2010, s. 189-214
- (s M. Nodlem) Středověká vidění onoho světa, in: Ráj, peklo a očištec ve středověkých viděních, Praha 2011, s. 5-17

Eva DOLEŽALOVÁ

- E. Doležalová – P. Meduna (eds.): Co můj kostel dnes má, nemůže kníže odnít. Praha: NLN, 2011

Lucie DOLEŽALOVÁ

- Lucie Doležalová a Tamás Visi (eds.) Retelling the Bible: Literary, Historical, and Social Contexts. Frankfurt am Main: Peter Lang Verlag, 2011, 459 s., ISBN 978-3-631-61272-9
- Fugere artem memorativam? The art of memory in late medieval Bohemia (A Preliminary Survey), Studia mediaevalia Bohemica 2 (2010), s. 221-260 (vydáno v září 2011).
- Mémoriser la Bible au bas Moyen Âge ? Le Summarium Biblicum aux frontières de l'intelligibilité, Cahiers électroniques d'histoire textuelle du LAMOP 3 (2010), s. 1-45
- Potřeba opilsti a Cyprianův smích, in: Ad honorem Eva Stehlíková, eds. Pavlna Šípová, Marcela Spívalová a Jan Jiřík, Praha 2011, s. 76-80.

Jan KLÁPŠTĚ

- The Czech Lands in Medieval Transformation (= East Central and Eastern Europe in the Middle Ages 17), Leiden: Brill 2011
- Processing, Storage, Distribution of Food. Food in the Medieval Rural Environment (= Ruralia VII), ed. Jan Klápště, Petr Sommer, Turnhout: Brepols 2011, 434 s., ISBN 978-2-503-53661-3

Pavlna MAŠKOVÁ

- Dovětek o čelákovickém „pohřebišti s projevy vampyrismu“, Středočeský sborník historický 36 (2010), Praha 2011, s. 128-133

Jiří MILITKÝ

- (s. M. Karwowským) The Oberleiserberg types in the context of Taurisci influences. In: Guštin, M. – Jevtić, M. (Ed.): The eastern Celts. The communities between the Alps and the Black Sea. Koper – Beograd 2011, s. 131–136
- Nálezy mincí ze 13.–19. století z kostela sv. Martina a z areálu fary. In: Kozák, P. – Prix, D. – Zezula, M. a kolektiv: Kostel sv. Martina v Bohušově. Bohušov – Ostrava 2011, s. 313–324
- Nejstarší středoevropské mince – vzestup a pád keltské civilizace ve střední Evropě z pohledu numismatiky. In: Bárta, M. – Kovář, M. a kolektiv: Kolaps a regenerace: cesty civilizací a kultur. Minulost, současnost a budoucnost komplexních společností. Praha 2011, s. 139–172.
- Minting activities of John of Luxemburg in Bohemia. In: Benešová, K. (Ed.): A Royal Marriage. Elizabeth Premyslid and John of Luxembourg - 1310. Praha 2011, s. 584–591; Monetary context in Bohemia and Moravia from the end of the 13th to the middle of the 14th century, tamtéž, s. 596–601; (s L. Polanským) Prague groschen, tamtéž, s. 322–331; (s M. Karnickou) Coins from the Treasure of Środa Śląska, tamtéž, s. 576–581
- Hromadný nález českých denárů Vladislava I. z Prahy 1-Starého Města. Archaeologica Pragensia 20, 2010, s. 416–421
- Neznámý typ jihobavorského keltského 1/4statéru ze sbírky numismatického oddělení Národního muzea. Numismatické listy 66, 2011, s. 3–8
- nálezové zprávy in: Numismatický sborník 25 (2010), s. 141–172

Martin MUSÍLEK

- Der Aufstand von Wiener, Krakauer und Prager Bürgern. Die Entwicklung der Stadtelite zu Beginn des 14. Jahrhunderts, in: Elita władzy miasta Krakowa i jej związki z miastami Europy w średniowieczu i epoce nowożytnej (do połowy XVII wieku), (ed.) Zdzisław Noga, Kraków 2011, s. 379-400

Martin NODL

- Moc a její symbolika ve středověku, (edd.) Martin Nodl, Andrzej Pleszczyński, Colloquia mediaevalia Pragensia 13, Praha 2011
- (s P. Cermanovou) Středověká vidění onoho světa, in: Ráj, peklo a očištec ve středověkých viděních, Praha 2011, s. 5-17
- Nationalismus und Nationalbewusstsein zu Beginn des 14. Jahrhunderts und Karls Bemühen um ein konfliktfreies Bild des Zusammenlebens von Tschechen und Deutschen in Böhmen, in: Die Königssaaler Chronik. Eine Bestandsaufnahme, (ed.) Stefan Albrecht, München 2011, s. 198-240

- Karel IV. a rituály moci: Ordo ad coronandum regis a Maiestas Carolina, in: Moc a její symbolika ve středověku, (edd.) Martin Nodl, Andrzej Pleszczyński, Colloquia mediaevalia Pragensia 13, Praha 2011, s. 93-102

- Česká reformace, in: Umění české reformace (1380-1620), (edd.) Kateřina Horníčková, Michal Šroněk, Praha 2010 (vyšlo 2011), s. 17-33

- Dábel světcem spoutaný, in: Co můj kostel dnes má, nemůže kníže odnít, (edd.) Eva Doležalová, Petr Meduna, Praha 2011, s. 197-203.

Robert NOVOTNÝ

- Nebesa pro krále, pro Krista či pro měšťany? K proměně panovnické symboliky v husitských Čechách, in: Moc a její symbolika ve středověku, edd. Martin Nodl, Andrzej Pleszczyński, Praha 2011, s. 155-166

- (s P. Soukupem) Défense de la foi à l'époque hussite: l'engagement de la noblesse tchèque et allemande, in: Noblesse et défense de l'orthodoxie (XIIIe-XVIIe siècles), éd. Arianne Boltanski, Franck Mercier, Rennes 2011, s. 93-108

- „Sloup království“ v počátcích revoluce. Oldřich z Rožmberka 1417-1420, in: Zrození mýtu. Dva životy husitské epochy, Praha 2011, s. 60-72

- Čest a urozenost v mentalitě pozdně středověké šlechty, in: Spory o čest ve středověku a raném novověku, edd. Tomáš Borovský – Michaela Malaníková, Brno 2010, s. 54-68

Petr SOMMER

- Želiv Reginarda Metského, in: Za zdi kláštera. Cisterciáci v českých dějinách, ed. Dana Dvořáčková-Malá, Petr Charvát, Bohumír Němec ve spolupráci s Radkou Lomičkovou, Janem Zdichyncem, České Budějovice 2010, s. 129-136

- Böhmen als Kultlandschaft, Besonderheiten, Importe, Exporte, in: Böhmen und seine Nachbarn in der Přemyslidenzeit (= Vorträge und Forschungen LXXIV), ed. Ivan Hlaváček, Alexander Patschovsky, Ostfildern 2011, s. 289-315.

- Der heilige Gunther und das frühe benediktinische Mönchtum, in: Gunther-Syposium, ed. Guntherverein Rinchnach, Volkshochschule Regen, Rinchnach 2011, s. 43-50.

- (s Martinem Steckerem) Kostely na Sedlčansku. Sedlčany: Městské muzeum Sedlčany 2011

- (s Martinem Steckerem), The Churches of the Sedlčany Region, Sedlčany – Praha 2011

- Introductory note, in: Jan Klápště, The Czech Lands in Medieval Transformation, Leiden, Boston 2012, s. VII-VIII

- Processing, Storage, Distribution of Food. Food in the Medieval Rural Environment (= Ruralia VII), ed. Jan Klápště, Petr Sommer, Turnhout: Brepols 2011, 434 s., ISBN 978-2-503-53661-3

Pavel SOUKUP

- Reformní kazatelství a Jakoubek ze Stříbra, Praha: Filosofía 2011, 438 s., ISBN 978-80-7007-359-9

- Die Rolle der Prager Universitätsemigration in der antihussitischen Polemik 1409-1436, Acta Universitatis Carolinae – Historia Universitatis Carolinae Pragensis 49 (2009) = Universitäten, Landesherren und Landeskirchen: Das Kuttener Dekret von 1409 im Kontext der Epoche von der Gründung der Karlsuniversität 1348 bis zum Augsburger Religionsfrieden 1555, ed. Blanka Zilynská, Praha 2010, s. 71-80

- (s R. Novotným) La défense de la foi à l'époque hussite : l'engagement des noblesses tchèque et allemande, in: Le Salut par les armes. Noblesse et défense de l'orthodoxie (XIIIe-XVIIe siècle), éd. Arianne Boltanski, Franck Mercier, Rennes 2011, s. 93-108

- „Machometáni“ v polemikách Husovy doby, in: Robert Novotný, Petr Šámal a kol., Zrození mýtu. Dva životy husitské epochy. K počtu Petra Čorneje, Praha 2011, s. 216-229

- Mařík Rvačka's Defense of Crusading Indulgences from 1412, in: The Bohemian Reformation and Religious Practice 8, eds. Zdeněk V. David and David R. Holton, Praha 2011 (= Filosofický časopis, zvláštní číslo 3), s. 77-97

- (s J. Svátkem) Dvojitá tvář Svatého města. Jeruzalém jako cíl křížáků a poutníků, Dějiny a současnost 33, 2011, č. 10, s. 28-31

Jaroslav SVÁTEK

- Les voyages de Guillebert de Lannoy en Péninsule ibérique au début du XVe siècle, in: Diplomates, voyageurs, artistes, pèlerins, marchands entre pays bourguignons et Espagne aux XVe et XVIe siècles, ed. Jean-Marie Cauchies, Neuchâtel 2010 (= Publications du Centre Européen d'Etudes Bourguignonnes, 51), s. 17-30

- (s P. Soukupem) Dvojitá tvář Svatého města. Jeruzalém jako cíl křížáků a poutníků, Dějiny a současnost 33, 2011, č. 10, s. 28-31

František ŠMAHEL

- Basilejská kompaktáta, Praha: NLN 2011, 182 s., ISBN 978-80-7422-155-2

- The English Rising of 1381, Wyclif and Lollards in the Czech point of view, in: Confession and Nation in the Era of Reformations. Central Europe in Comparative Perspective. Ed. by Eva Doležalová and Jaroslav Pánek, Prague 2010, s. 35-52

- Old Czechs were hefty heroes: the construction and reconstruction of Czech national history in its relationship to the “great” medieval past. In: *The Uses of the Middle Ages in Modern European States. History, Nationhood and the Search for Origins*. Ed. by R. J. E. Evans and Guy P. Marchal, Oxford 2011, s. 245-262
- Polemik über die kulturelle und andere Überlegenheit der Tschechen und Deutschen auf dem Konstanzer Konzil. In: *Neue tschechische Interpretationen der Fragen des tschechisch-deutschen Zusammenlebens* (47. Deutscher Historikertag, Dresden 2008). Hg. von Jiří Pešek - Petr Vorel. Dresden 2011, s. 9-20
- Epilog jedné kauzy. Osudy listin basilejských kompaktát. In: Robert Novotný, Petr Šámal a kol., *Zrození mýtu. Dva životy husitské epochy. K počtě Petra Čorneje*, Praha 2011, s. 121-139
- Divý muž na Sázavě a jeho příbuzní v Horním Porýní. Drobná etuda o středověkém romantismu. In: *Co můj kostel dnes má, nemůže kníže odnítí. Věnováno Petru Sommerovi k životnímu jubileu*, Praha 2011, s. 247-257
- Zkročení divých lidí ve scénických příbězích středověké fantazie, *DISK*, číslo 36, 2011, s. 105-120

Josef ŽEMLIČKA

- Dux „Boemorum“ und rex Boemie im mitteleuropäischen Wettstreit (nicht nur aus der tschechischer Sicht gesehen), in: *Böhmen und seine Nachbarn in der Přemyslidenzeit*. Hrsg. von Ivan Hlaváček und Alexander Patschovsky, Ostfildern 2011 (= *Vorträge und Forschungen*, 74), s. 91-136

Václav ŽŮREK

- Předpis, literární dílo nebo pamětní záznam? Rukopisy Karlova korunovačního řádu v kontextu dochování, in: *Moc a její symbolika ve středověku*, edd. Martin Nodl - Andrzej Pleszczyński, Praha 2011 (= *Colloquia mediaevalia Pragensia* 13), s. 103-114